

Практичне заняття № 1

Тема: Короткий огляд історії латинської мови. Латинський алфавіт

План

1. Латинська мова в індоєвропейській сім'ї мов.
2. Перші письмові пам'ятки латинської мови.
3. Періодизація історії латинської мови.
4. Письмова і народно-розмовна латинь.
5. Розмовна латинська мова – джерело романських мов.
6. Латинська мова і її роль в історії європейської культури.
7. Роль латинської мови у формуванні міжнародної науково-технічної термінології.
8. Практичне значення латинської мови.
9. Латинський алфавіт, походження латинського алфавіту.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С130 – 132.
2. Литвинов В.Д. Латинська мова : [Підручник для вузів] / В.Д. Литвинов, Л.П. Скорина. – К. : Вища школа, 1990. С. 11 – 22 .
3. Оленич Р.М. Латинська мова / Р.М. Оленич. – Львів : Світ, 2001. – С. 6 – 10.
4. Яковенко Н.М. Латинська мова : [Підручник] / Н.М. Яковенко, В.М. Миронова. – К. : Знання, 2005. – С. 17 –25.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Звонська Л.Л. Латинська мова : [Підруч. для студ. відділень класичної філології та ін. філолог. спеціальностей] / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – 528 с. (2-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 711 с).
3. Дворецкий И.Х. Латинско-русский словарь / И.Х. Дворецкий. – М. : Русский язык, 1976. – 1096 с.
4. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 – е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
5. Корж Н.Г. Латинська мова : [Підр. для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосв. шкіл] / Н.Г. Корж, С.А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с.
6. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
7. Маслюк В.П. Латинська мова : [Підр. для філолог. та істор. ф-тів ун-тів] / В.П. Маслюк, Р.М. Оленич. – Львів : Вища шк., 1975. – 216 с.
8. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 2

Тема: Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень. Наголос

План

1. Латинський алфавіт, походження латинського алфавіту.
2. Система вокалізму. Дифтонги і диграфи.
3. Система консонантизму.
4. Вимова приголосних c, g, h, l, q, s, x, z.
5. Вимова буквосполучень ngu, su, ti
6. Вимова грецьких буквосполучень.
7. Поділ слів на склади.
8. Довгота і короткість складів.
9. Характер і місце латинського наголосу.
10. Правила наголошування.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 4–6, 132–135.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К.: Книга, 2003. – С. 11 – 22.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П. Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С.7 – 11.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С.6 – 10.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С.17 – 25.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 – е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Корж Н.Г. Латинська мова : [Підр. для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосв. шкіл] / Н.Г. Корж, С.А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с.
4. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
5. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
6. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 3

Тема: Дієслово: граматичні категорії, словникова форма, основи дієслова. Поділ на дієвідміни. Теперішній час дійсного способу активного стану. Наказовий спосіб

План

1. Загальноіндоєвропейські категорії дієслова: стан, спосіб, час, особа, число.
2. Словникова форма дієслова.
3. Три основи латинського дієслова.
4. Чотири дієвідміни: основи на –а, основи на –е, основи на короткий тематичний –е з попереднім приголосним або –и, основи на –і.
5. Теперішній час дійсного способу активного стану.
6. Особливості утворення теперішнього часу активного стану.
7. Відмінювання допоміжного дієслова *sum, fui, –, esse*.
8. Наказовий спосіб.
9. Заперечна форма наказового способу.
10. Лексико-граматичні вправи.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 6–8, 135–137.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 23 – 29.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 15 – 18.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 55 – 56.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 30 – 34.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Корж Н.Г. Латинська мова : [Підр. для 9-11 класів ліцеїв, гімназій та гуманітарних класів загальноосв. шкіл] / Н.Г. Корж, С.А. Шведов. – К. : Абрис, 1995. – 288 с.
4. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
5. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
6. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 4

Тема: Іменник: граматичні категорії, словникова форма, типи відмін. Перша відміна іменників. Прийменники. Сполучники

План

1. Загальноіндоєвропейські граматичні категорії імені: рід, число, відмінок.
2. Загальна характеристика системи латинської відміни.
3. Ознаки приналежності іменників до кожної з п'яти відмін.
4. Словникова форма іменника.
5. Спосіб визначення практичної основи іменників.
6. Визначення роду іменників.
7. Перша відміна іменників. Історична основа іменників (-а).
8. Парадигма відмінювання іменників першої відміни.
9. Винятки з правил про рід.
10. Відмінювання іменників грецького походження.
11. Суфікси іменників першої відміни.
12. Прийменники. Сполучники.
13. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 8 – 10, 147 – 148.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 31 – 37.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 11 – 14.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 12 – 15.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 25– 30.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
5. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 5

Тема: Друга відміна іменників. Правило середнього роду

План

1. Історична основа іменників другої відміни.
2. Рід іменників другої відміни. Винятки щодо роду.
3. Парадигма відмінювання іменників чоловічого роду.
4. Особливості кличного відмінка.
5. Правило середнього роду.
6. Парадигма відмінювання іменників середнього роду.
7. Словотворчі моделі іменників другої відміни.
8. Читання та переклад текстів “ De Roma antiqua”, “ De Aesculapio”.
9. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С.10 – 15, 148 – 149, 153 – 154.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 37 – 45, 68 – 74.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 23 – 32.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 12 – 15.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 37 – 40, 44 – 47.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ 5к.. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища 5к., 1994. – 351 с.
3. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 6

Тема: Прикметники першої групи

План

1. Поділ прикметників на групи.
2. Історичні основи прикметників першої групи.
3. Визначення практичної основи прикметника.
4. Парадигма відмінювання прикметників.
5. Узгодження прикметників з іменниками.
6. Словотвірні моделі прикметників першої групи.
7. Синтаксис простого речення. Порядок слів у реченні.
8. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De deabus antiquis», «De Italia».
9. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De populo Romano», «De sacrificio Romano».
10. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С.13 – 15, 153 –154.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 41 – 45.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 26 – 27.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 29 – 30.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 37 – 40.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища бк., 1994. – 351 с.
3. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 7

Тема: Займенники: особові, присвійні, зворотний. Парадигми відмінювання. Займенникові прикметники

План

1. Розряди займенників: особові зворотний, присвійні.
2. Особові займенники першої і другої особи.
3. Відмінювання особових займенників.
4. Суплетивність форм особового займенника як явище властиве іншим індоєвропейським мовам.
5. Зворотний займенник. Особливість вживання зворотного займенника.
6. Постпозиційний прийменник cum у сполученні з особовими і зворотним займенниками.
7. Присвійні займенники. Відмінювання. Особливості вживання.
8. Лексико-граматичні впарви.
9. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 13 – 16, 160 – 161.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 68 – 74.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 27 – 32.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 41 – 42.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 44 – 47.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ 7к., І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища 7к., 1994. – 351 с.
3. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 8

Тема: Теперішній час дійсного способу пасивного стану. Синтаксис пасивної конструкції

План

1. Особові закінчення пасивного стану.
2. Особливості відмінювання дієслів у теперішньому часі дійсного способу пасивного стану.
3. Способи перекладу форм пасивного стану.
4. Неозначена форма дієслова теперішнього часу дійсного способу пасивного стану.
5. Заміна активного мовного звороту на пасивний.
6. Ablativus auctoris. Ablativus instrumenti.
7. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De Theseo et Ariadna», «Perseus et Andromada».
8. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 16 – 18, 137 – 138.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 65 – 68.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 34 – 37.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 57 – 58.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 51 – 56.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
5. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 9

Тема: Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного стану. Accusativus duplex. Nominativus duplex.

План

1. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів.
2. Суфікси минулого часу недоконаного виду.
3. Парадигми відмінювання дієслів.
4. Допоміжне дієслово *sum, fui, –, esse* в *imperfectum indicativi*.
5. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу.
6. Майбутній час дієслів першої та другої дієвідмін.
7. Майбутній час дієслів третьої та четвертої дієвідмін.
8. Допоміжне дієслово *sum, fui, –, esse* в *futūrum primum indicativi*.
9. Наказовий спосіб майбутнього часу.
10. Accusativus duplex. Nominativus duplex.
11. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De servis Romanorum», «De Mercurio».
12. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 18 – 20, 138 – 139.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 94 – 99.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 38 – 40.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 58 – 64.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 61 – 65.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 – е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
5. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 10, 11

Тема: Третя відміна іменників. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Парадигми відмінювання. Особливості відмінювання іменників третьої відміни

План

1. Третя відміна іменників (основи на приголосний звук та на –і).
2. Сигматична і асигматична форми називного відмінка.
3. Три типи іменників третьої відміни.
4. Приголосний тип, парадигма відмінювання.
5. Голосний тип, парадигма відмінювання.
6. Мішаний тип, парадигма відмінювання.
7. Рід іменників третьої відміни
8. Винятки з правил про рід.
9. Особливості відмінювання іменників третьої відміни.
10. Відмінювання грецьких імен.
11. Правила визначення називного відмінка з форм непрямих відмінків.
12. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De Neptuno», «De Apolline», «De Iove».
13. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 20 – 24, 149 – 152.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 45 – 60.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 45 – 54.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 18 – 25.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 66 – 77.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
5. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 12

Тема: Прикметники третьої відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану

План

1. Прикметники третьої відміни (основи на -і та приголосний звук).
2. Поділ прикметників третьої відміни на групи відповідно до кількості закінчень у називному відмінку однини.
3. Вторинність появи прикметників з трьома закінченнями.
4. Парадигма відмінювання прикметників третьої відміни з трьома закінченнями. Відмінювання прикметників з двома закінченнями. Відмінювання прикметників з одним закінченням.
5. Узгодження прикметників з іменниками.
6. Особливості відмінювання прикметників третьої відміни.
7. Суфікси прикметників третьої відміни.
8. Дієприкметник теперішнього часу активного стану. Спосіб утворення. Парадигма відмінювання.
9. Participium attributivum. Participium praedicativum.
10. Читання, Переклад та інтерпретація текстів «De Achille», «De Daedalo et Icaro», «Orpheus et Euridica».
11. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 25 – 27, 155 – 156.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К.: Книга, 2003. – С. 62 – 65, 99 – 102.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 54 – 57.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 38 – 40.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 77 – 88.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К.: Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К.: Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Латинсько-український, українсько-латинський словник / Л.П.Скорина, О.А.Скорина. – К.: Обереги, 2004. – 448 с.
5. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 13

Тема: Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників

План

1. Історична основа іменників четвертої відміни.
2. Рід іменників четвертої відміни. Винятки з правил про рід.
3. Парадигми відмінювання іменників четвертої відміни.
4. Змішування основ на -о та на -и (іменник *domus*).
5. Історична основа іменників п'ятої відміни. Рід іменників п'ятої відміни. Винятки з правила про рід.
6. Парадигма відмінювання іменників п'ятої відміни.
7. Читання, переклад та інтерпретація текстів «*De magistratibus Romanorum*», «*De domo Romana*», «*De diebus*».
8. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 33 – 35, 159 – 160.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 113 – 116.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 76 – 78.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 25 – 26.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 100 – 108.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 14, 15

Тема: Ступені порівняння прикметників. Способи утворення: суфіксальний і аналітичний. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Ablativus comparationis. Genetivus partitivus

План

1. Способи утворення ступенів порівняння прикметників: синтетичний (суфіксальний) і аналітичний (описовий).
2. Вищий ступінь порівняння прикметників.
3. Найвищий ступінь порівняння прикметників.
4. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Паралелі з рідною мовою та іноземною, яка вивчається.
5. Ступені порівняння прикметників прийменникового походження.
6. Відмінювання прикметників у вищому та найвищому ступенях порівняння.
7. Абсолютне та відносне значення ступенів порівняння прикметників.
8. Вживання відмінків при ступенях порівняння (Ablativus comparationis, Genetivus partitivus).
9. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De Roma et Romanis», «De clarissimis urbibus et fluminibus Italiae».
10. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 30 – 33, 156 – 159.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 125 – 130.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 55 – 63.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 32 – 27.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 129 – 134.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 16

Тема: Прислівник. Ступені порівняння прислівників

План

1. Загальна характеристика прислівників.
2. Похідні прислівники та їх морфологічні типи.
3. Утворення прислівників від прикметників першої-другої та третьої відмін.
4. Прислівники прийменникового походження.
5. Ступені порівняння прислівників, утворених від якісних прикметників.
6. Суплетивні ступені порівняння прислівників.
7. Адвербіалізація відмінкових форм прикметників, іменників, займенників.
8. Читання, переклад та інтерпретація тексту «De Aegypto».
9. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 33 – 35, 159 – 160.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 133 – 137.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 58 – 61.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 38 – 41.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 135 – 136.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Из скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 17

Тема: Займенники: вказівні, питальні, відносні, означальні, неозначені, заперечні

План

1. Загальна характеристика вказівних займенників.
2. Особливості відмінювання вказівних займенників.
3. Вживання вказівних займенників у ролі особового займенника третьої особи.
4. Вказівні частки в складі займенників.
5. Означальні займенники. Парадигма відмінювання.
6. Відносні займенники. Парадигма відмінювання.
7. Постпозиція прийменника *cum* у поєднанні з відносним займенником.
8. Питальні займенники. Парадигма відмінювання.
9. Неозначені займенники. Способи утворення неозначених займенників.
10. Заперечні займенники. Парадигма відмінювання.
11. Способи утворення та вживання заперечних займенників.
12. Читання, переклад та інтерпретація текстів «*Neptunus et Mars*», «*De Croeso et Solone*», «*Cornu Amaltheae*».
13. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 44 – 49, 162 – 165.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 72 – 76, 78 – 81.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 89 – 92.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 44 – 49.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 45, 108 – 109, 87 – 90.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ к.. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища к., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. З латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 18

Тема: Часи доконаного виду в активному стані. Типи основ перфекта. Минулий час дійсного способу активного стану

План

1. Минулий час доконаного виду дійсного способу активного стану.
2. Основні значення латинського перфекта.
3. Особові закінчення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану.
4. Парадигма відмінювання дієслів у минулому часі доконаного виду дійсного способу активного стану.
5. Найпоширеніші типи утворення перфекта.
6. Допоміжне дієслово *sum, fui, –, esse* у минулому часі доконаного виду дійсного способу.
7. Читання, переклад та інтерпретація текстів «*De Hercule*», «*De Iunone*».
8. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 44 – 49, 162 – 165.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 102 – 106.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 63 – 67.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 65 – 66.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 92 – 93.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ к.. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища к., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 19

Тема: Давноминулий час дійсного способу активного стану. Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану

План

1. Давноминулий час дійсного способу активного стану.
2. Способи перекладу, особливість вживання давноминулого часу.
3. Допоміжне дієслово *sum, fui, –, esse* в давноминулому часі.
4. Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану.
5. Особливість вживання майбутнього часу доконаного виду активного стану.
6. Допоміжне дієслово *sum, fui, –, esse* в майбутньому часі доконаного виду.
7. Читання, переклад та інтерпретація текстів «*De Prometheo*», «*De Aenea*», «*De Alexandro Macedono*».
8. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 33 – 35, 159 – 160.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 148 – 152.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 63 – 71.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 65 – 67.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 92 – 96, 113 – 114.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. *Lectura Latina* : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища к., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 20

Тема: Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Часи доконаного виду в пасивному стані

План

1. Дієприкметник минулого часу доконаного виду пасивного стану. Спосіб утворення.
2. Відмінювання дієприкметника минулого часу доконаного виду пасивного стану.
3. Способи перекладу дієприкметника минулого часу доконаного виду пасивного стану.
4. Аналітичний спосіб утворення часів доконаного виду в пасивному стані.
5. Минулий час доконаного виду пасивного стану.
6. Давноминулий час доконаного виду пасивного стану.
7. Майбутній час доконаного виду пасивного стану.
8. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De causa belli Troiani», «De circae dolis».
9. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 33 – 35, 159 – 160.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 109 – 110, 148 – 154.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 71 – 74.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 68 – 70.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 95 – 98, 114 – 118.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ к.. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища к., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 21

Тема: Кількісні і порядкові числівники. Парадигми відмінювання.

Римські цифри

План

1. Розряди числівників: кількісні, порядкові, розділові, прислівникові.
2. Утворення числівників.
3. Відмінювання кількісних, порядкових і розділових числівників.
4. Атрибутивний характер кількісних, порядкових і розділових числівників.
5. Узгодження числівників з іменниками.
6. Вживання відмінків при числівниках (Ablativus temporis, Accusativus temporis, Accusativus limitationis).
7. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De annis, mensibus et diebus», «Aenigma Sphingis».
8. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 55 – 56, 155 – 157.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 141 – 146.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 94 – 98.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 50 – 55.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 228 – 239.

Допоміжна

1. Вацеба О.А. Lectura Latina : [Навчальний посібник] / О.А. Вацеба, Л.Р. Олійник. – Львів : Видавничий центр ЛНУ к.. І.Франка, 2008. – 200 с.
2. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. І переробл. – К. : Вища 19к., 1994. – 351 с.
3. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
4. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 22

Тема: Відкладні і напіввідкладні дієслова. Неправильні дієслова.

Недостатні дієслова

План

1. Значення терміна “відкладні дієслова”.
2. Словникова форма відкладних дієслів.
3. Зразок відмінювання відкладних дієслів.
4. Наказова форма відкладних дієслів.
5. Напіввідкладні дієслова.
6. Активні форми відкладних дієслів.
7. Загальна характеристика неправильних дієслів.
8. Дієслова складені з *sum*.
9. Відмінювання дієслова *absum, afui, – , abesse*.
10. Відмінювання дієслів *possum, potui, – , posse –* могли; *prosum, profui, – , prodesse –* допомагати.
11. Відмінювання дієслова *fero, tuli, latum, ferre –* нести.
12. Відмінювання дієслів *volo, volui, velle –* хотіти; *nolo, nolui, nolle –* не хотіти; *malō, malui, malle –* воліти, надавати перевагу.
13. Відмінювання дієслова *eo, ii, itum, ire –* йти.
14. Відмінювання дієслова *fiō, factus sum, fiēri –* ставатись.
15. Недостатні дієслова.
16. Безособові дієслова.
17. Читання, переклад та інтерпретація текстів «*De Romae antiquae initio*», «*Augustus*».
18. Лексичний мінімум. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 49 – 53.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 195 – 213.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 100 – 105, 130 – 136.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 84 – 98.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 139 – 144, 150 – 154, 218 – 225.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища к., 1994. – 351 с.
5. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
6. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 23

Тема: *Віддієслівний іменник. Віддієслівний прикметник. Супін*

План

1. Поняття герундій.
2. Спосіб утворення і парадигма відмінювання віддієслівного іменника.
3. Вживання і способи перекладу герундія українською мовою.
4. Поняття герундив.
5. Утворення і відмінювання віддієслівного прикметника.
6. Способи перекладу герундива.
7. Граматичні відмінності між герундієм і герундивом.
8. Заміна герундія герундивом.
9. Супін.
10. Читання, переклад та інтерпретація тексту «De Herodoto».
11. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 49 – 53.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 195 – 213.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 100 – 105, 130 – 136.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 84 – 98.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 139 – 144, 150 – 154, 218 – 225.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
7. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
8. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 24

Тема: Інфінітиви. Синтаксичні конструкції: Accusativus cum infinitivo. Nominativus cum infinitivo

1. Синтаксична конструкція Accusativus cum infinitivo.
2. Переклад звороту Accusativus cum infinitivo українською мовою.
3. Види інфінітивів.
4. Синтаксична конструкція Nominativus cum infinitivo.
5. Переклад звороту Nominativus cum infinitivo українською мовою.
6. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De Hesperidum insula», «De consulibus».
7. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 79 – 89.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
2. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
3. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 25

Тема: Дієприкметники. Синтаксичний зворот Ablativus absolutus

План

1. Будова синтаксичного звороту Ablatīvus absolūtus.
2. Орудний незалежний з дієприкметником.
3. Значення дієприкметників у звороті Ablatīvus absolūtus.
4. Неповний Ablatīvus absolūtus.
5. Способи перекладу звороту українською мовою.
6. Читання, переклад та інтерпретація текстів «De consulibus».
7. Фразеологія.

Література

Базова

6. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
7. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
8. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища шк., 1990. – С. 79 – 89.
9. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
10. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

4. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
5. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. З латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
6. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 26

Тема: Умовний спосіб. Функції кон'юнктива в незалежних реченнях

План

1. Загальна характеристика умовного способу.
2. Теперішній час умовного способу.
3. Минулий час недоконаного виду умовного способу.
4. Минулий час доконаного виду умовного способу.
5. Давноминулий час умовного способу.
6. Відмінювання допоміжного дієслова *esse* в умовному способі.
7. Значення кон'юнктива у незалежних реченнях.
8. Читання, переклад та інтерпретація тексту «*De Helvetiis*».
9. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 59 – 63.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 152 – 158.
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 105 – 112.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 62 – 71.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 167 – 168.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
2. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
3. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 27

*Тема: Правило узгодження часів. Підрядні речення зі сполучником *ut**

План

1. Правило послідовності часів (*consecution temporum*).
2. Непряме питання (*Quaestio obliqua*).
3. Підрядні речення мети.
4. Додаткові підрядні речення.
5. Підрядні наслідкові речення.
6. Підрядні речення причини.
7. Читання, переклад та інтерпретація оригінального тексту (*Gaius Iulius Caesar «Comentarii de bello Gallico»*).
8. Фразеологія.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 79 – 89.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
2. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
3. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 28

Тема: Підрядні речення зі сполучником *cum*

План

1. *Cum* з індикативом (*cum* часове, повторювальне, переставне, пояснювальне).
2. *Cum* з кон'юнктивом (*cum* історичне, причинове, допустове, протиставне).
3. Читання, переклад та інтерпретація оригінального тексту (Gaius Iulius Caesar «Comentarii de bello Gallico»).
4. Фразеологія.

Література

Базова

6. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
7. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
8. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 79 – 89.
9. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
10. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

4. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
5. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
6. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 29

Тема: Умовні періоди

План

1. Умовний період.
2. *Modus realis*.
3. *Modus potentialis*.
4. *Modus irrealis*.
5. Часи індикатива й кон'юнктива в умовних періодах.
6. Читання, переклад та інтерпретація оригінального тексту.
7. Фразеологія.

Література

Базова

11. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
12. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
13. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 79 – 89.
14. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
15. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

7. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. І переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
8. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
9. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

Практичне заняття № 30

Тема: Основи римського віршування. Види стоп. Основні віршовані розміри

План

1. Поняття про просодію та метрику.
2. Квантитативний характер римського віршування.
3. Ритмічний наголос.
4. Поняття мори, стопи, метру, строфи, вірша.
5. Основні стопи: ямб, хорей, дактиль, анапест, амфібрахій.
6. Цезура і дієреза.
7. Гіат, елізія, афереза.
8. Віршові розміри: гекзаметр, елегійний дистих, асклепіадовий вірш.
9. Читання та метричний аналіз вірша “ Ad Melpomenem” Quinti Horatii Flaccii.

Література

Базова

1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова (тексти і завдання) : [Практикум] / О.Ю. Дяків, М.Й. Петришин. – Івано-Франківськ : НАІР, 2012. – С. 57 – 59.
2. Звонська Л.Л., Шовковий В.М. Латинська мова: Підручник для студентів відділень класичної філології та інших філологічних спеціальностей вищих закладів освіти / Л.Л. Звонська, В.М. Шовковий. – К. : Книга, 2003. – С. 110 – 111, 303 – 309 .
3. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник / В.Д. Литвинов, Л.П.Скорина. – К.: Вища к., 1990. – С. 79 – 89.
4. Оленич Р. Латинська мова / Р. Оленич. – Львів, 2001. – С. 148 – 151.
5. Яковенко Н.В., Миронова В.М. Латинська мова. Підручник / Н.В. Яковенко, В.М. Миронова. – Київ: Знання, 2005. – С. 118 – 123.

Допоміжна

1. Корж Н.Г. Із скарбниці античної мудрості : [Словник] / Н.Г. Корж, Ф.Й. Луцька. – 2 –е вид., доп. і переробл. – К. : Вища шк., 1994. – 351 с.
2. Латинські прислів'я та приказки / Перекл. з латинської, упоряд. Ю. Цимбалюка; вступ. Слово Й. Кобова. – К. : Дніпро, 1987. – 256 с.
3. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) : [Підручник] / Н.Г. Ревак, В.Т. Сулим. – Вінниця: Нова Книга, 2006. – 440 с.

